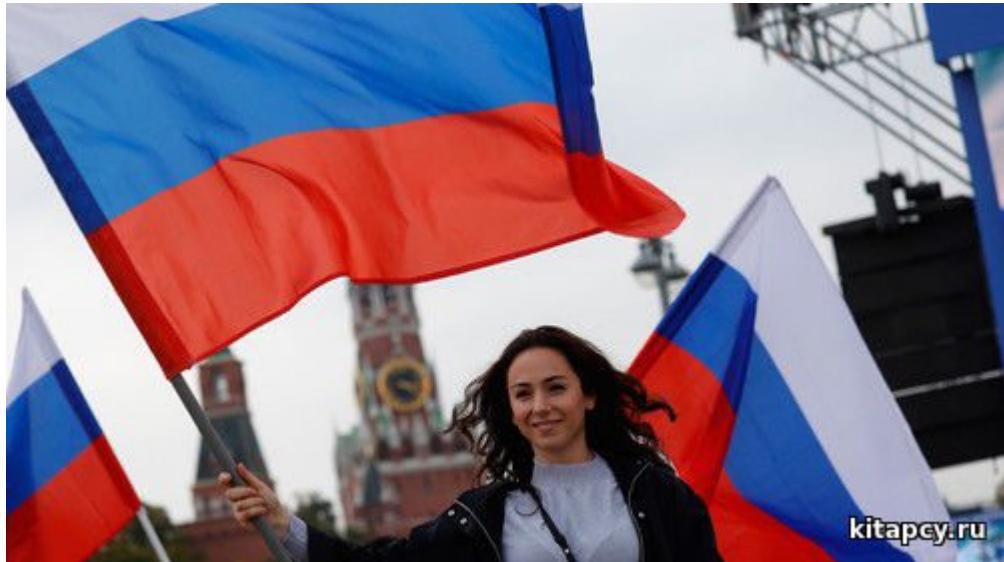

Russiýa ädimmə-ädim nädip «şeytanlaşdyryldy»?

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Russiýa ädimmə-ädim nädip "şeytanlaşdyryldy"? RUSSIÝA ÄDIMME-ÄDIM NÄDIP "ŞEÝTANLAŞDYRYLDY"?

Ukraina konflikti metbugat organlarynyň hapa ýüzünü hemmelere peçan etdi. Günbataryň propaganda mehanizminiň nähili işleýändigini ýene bir gezek uly ile aşgär etdi.

ABŞ bilen Ýewropa döwletleriniň habar beriş serişdeleriniň Russiýany "şeytanlaşdyrmak" üçin dil birikdirip niçiksi herekete geçendigini her gün diýen ýaly görüp durus.

"Sosyalist Enternasyonal"-yň "World Socialist" web saýtynda paýlaşylan bir makalada Žosef Kişor we Dewid Nort Günbataryň jeňbazçylykly mehanizmini herekete geçirgen medýa propagandasyny şeýle paş edýär:

- **MAKSAT JEMGYÝETÇİLİĞİ GORKY ARKALY MAÝYL ETMEK**

"Wakalara dahylly habarlar ýeke-täk görnüşli wakalaryň yzygiderlilikini berýär. Russiýanyň ýöredýän doktrinasy şeýtany işleriň mysalynda görkezilýär. Russiýanyň Prezidenti Wladimir Putin bolsa, şeýtanyň jismany görnüşi.

Russiýanyň alyp barýan işleriniň astynda ýatan taryhy meýilnama, ykdysady bähbitler, syýasy baglanşyk we

geostrategik hasaplar görmezlige salynýar. Meýilnamalaşdyrylan signala päsgel berip biljek hiç nukdaýnazara idin berilmeyär. Hiç bir ýalan artykmajy bilen bolgusyz ýa-da gulkünç bolup bilmez. Bu propaganda kampaniýasynyň maksady jemgyýetçiliği boýun etmek däl, emma ony gorky arkaly maýyl etmekdir." Žosef Kiþor we Dewid North bu maýyl etme strategiýasyny su mysallar bilen açyp görkezýär:

"New York Times" gazetiniň nukdaýnazary baş sahypasynda "Russiýanyň bihaýaçylykly hüjümi "Sowuk uruşuň" tamamlanmagyndan bări ilkinji gezek Ýewropanyň jümmüşine uruş howpuny abandyryýar" diýen "Wall Street Journal"-yň Obama hökümetiniň "Russiýanyň Ukrainany okkupirlemeginiň netijelerini açık aýtmaga" çekinmedik "Washington Post" gazetiniň we "Nation" žurnalynyň (žurnalnyň daşary syýasat boýunça habarçysy we öñki "Larouche" hereketiniň agzasy Robert Dreyfuss "Wladimir Putin yza ädim ätmeli" diýip ýazdy) nukdaýnazary bilen birmeňzeşdir."

Emma...

Günbataryň aýyplamalaryna garamazdan "Sowuk uruş" döwrünü we ondan soňky döwri ýakyn taryhyň süzgүjinden geçirenimizde düybünden başgaça ýagdaý orta çykýar.

Göz aýlalyň...

• **SSSR-iň HRONOLOGIÝASY**

SSSR 1917-nji döredildi we 1991-nji ýilda dargady. Ol baryýogy 74 ýyl ýaşap bildi.

SSSR on bäs respublikadan ybaratdy: Ermenistan, Azerbaýjan, Belorussiya, Estoniya, Gürjüstan, Gazagystan, Gyrgyzystan, Latwiýaa, Litwa, Moldowa, Russiya, Täjigistan, Türkmenistan, Ukraina we Özbekistan. Garaşsyzlygyny jar eden bu döwletleriň on ikisi (Ukrainadan, Türkmenistandan we Gürjüstandan başgasy) häzir Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygynyň (GDA) agzasydyr.

"Sowuk uruş" döwründe (1947-1991) SSSR ýaranlary bilen birlikde Günbatar ýaranlygyna, ýagny NATO harby bileleşigine garşıy Gündogar blogunu-Warşawa paktyny döretdi.

• **WARŞAWA PAKTY WE OŇA AGZA ÝURTlardan GALANLAR**

Ýewropada Polşa, Rumyniá, Bolgariá, Wengriá, Çehoslowakiá we Germaniá Demokratik respublikasy (GDR) bilen birlikde Mongoliá Halk respublikasy, Koreýa Halk Demokratik respublikasy, Hytaý Halk respublikasy, Wýetnam Halk respublikasy we Kuba SSSR-iň dünýädäki beýleki ýaranlary bolup durýardy. Yrak, Liwiá, Owganystan, Siriýa ýaly käbir ýurtlar Warşawa paktyna gönüden-göni agza bolmasalar-da, Gündogar bloguna ýakyn durýan ýrtlardy.

Mihail Sergeýeviç Gorbaçýow häkimiyete gelenden soñ bar zat bulaşdy.

Gorbaçýow "Üýtgedip gurmak" ("Glasnost i Perestroyka") syýasatyny yqlan edip, meýdany doly boşatdy. Günbatara ýapylan gapylar açyldy.

Günbatar äpet SSSR-iň dargamagyna-da garaşyp durman, Gündogar bloguny dessine nyşana almaga başlady.

• **NATO-nyň OLJASY**

1990-njy ýylda Germaniá Federatiw respublikasy (GFR) Gündogar blogunyň içindäki iň güýcli ykdysadyýete eýe bolan GDR-y ýangyndan mal gaçyrýan ýaly gapyllykda awlady. Günbatar Germaniá Gündogar Germaniýanyň halkyny Gelmut Kolyň "Ösen oblast" ("Blühende Landschaften") toslamasyna ynandyryp, özüne birikmäge maýyl etdi. Bu barada jemgyýetçilige söz aýtma hukugy beýlede dursun, garşıy çykmaga-da maý bermediler.

Garalama propogandalaryndan ýaňaizar-peteňi çikan SSSR ahyrynda iki Germaniýanyň "birleşmesine" sessiz-sedasız razylyk berdi.

Gündogarda olja yzyna olja edinmegiň kül-külüne düşen Günbatar 2004-nji ýylda ýedi guşy birden awlap neneňsi ýalmawuz hajymelikdigini ýene bir gezek görkezdi: 2004-nji ýylda Estoniya, Latwiá, Litwa, Polşa, Slowakiá, Çehiá, Wengeriá doly ýagdaýda imperialistik bähbitlere çapylyp, Ýewropa bileleşigine (ÝB) dahylly edildi.

• **RUSSIÝANYŇ SABYR KÄSESINI DOLUP-DAŞYRAN IŇ SOÑKY DAMJA**

Russiýa ýene sesini çykarmady.

2007-nji ýylda demokratik we ykdysady kriteriyalar görmezlige salynyp, Bolgariýa we Rumyniýa hem ÝB-ne agza edildi.

2013-nji ýylda gezek Horwatiýa gelende, Russiya ýene sesini çykaranokdy.

Emma: bütin bulara sesini çykarmadyk Russiya Gündogar Ýewropany raketa galkany bilen gurşap alan Günbatardan diýseň ynjalyksyzlanýardy.

ABŞ 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda uçran terrorçylykly hadysalaryny bahana edip, Kawkaza raketa-goranyş sistemasyny ýerleşdirmegi makul bilipdi. Has soňra NATO-nyn goldawy bilen Gündogar Ýewropada hem raketa galkany ýerleşdirildi.

Daş-töwereginin şular ýaly derejede gurşalyp alynmagyna, burnunyň aşagyna çenli dykyylan ýarag galkanyna garşylyk bildiren Russiyany äwmelidirem öýtmediler. SSSR-den aýrylan Çehiýa, Wengeriýa, Polşa, Bolgariýa, Estoniýa, Latviýa, Litwa, Rumyniýa, Slowakiýa, Sloweniýa ýaly Gündogar Ýewropa ýurtlarynyň Günbatara ýakynlaşmagyndan kän bir biynjalyk bolmadyk Russiya bu ýurtlara ýerleşdirilen raketa-gorag sistemasyny özüne gönükdirilen howp hökmünde görýärdi.

2010-njy ýylda NATO sebitleýin raketa sistemasyny mundan beýlæk ýaranlygyň hökmany ugry hökmünde kabul etdi. Şobada raketa goragynyň geriminiň giñeldilmegine badalga berildi. Bu aslynda Russiyanyň näderejede mamladygynyň subutnamasydy. (Goşmaça maglumat üçin seret: "Howp bosagada" <http://www.odatv4.com/n.php?n=tehlike-kapida-2403141200>).

Ahyrynda...

• **SIRIÝANYŇ ÄHMIÝETI**

Siriýa Günbataryň açgözçülikli kolonial syýasatyny parahatçylykly ýagdaýda synlap duran Russiyanyň sabyr käsesini dolup-daşyran iň soňky damja boldy. Siriýa – ýokarda-da aýdyp geçişimiz ýaly – haýsydyr bir öz ugry bilen ýörän ýurt däldir. Siriýa "Sowuk uruş" döwründe-de, ondan soňam hemise Russiyanyň tarapynda bolupdy. Ol hem edil Yrak we Liwiýa ýaly Warşawa paktyna ýakyn duran ýurtdur.

Yrakda we Liwiýada sesini çykarmadyk Russiya Siriýanyňam

Günbatara şam bolmagyna razy bolup bilməzdi. Russiyanyň sessizligine öwrenşen Günbatar Russiyanyň bu tutumyny bagışlap bilmən, bu gezek Ukraina ümzügini öwürdi. 2013-nji ýylda Ukraina ÝB bilen "Umumy hyzmatdaşlyk" ylalaşygyna ýanaşmansoñ, ABŞ we ÝB Ukrainianadaky hökümete garşıy gidýän toparlara pul berip Russiyanyň üstüne küşgürmäge başlady.

Ukrainadan ders çykaran ÝB Gürjüstan we Moldowa bilen 2014-nji ýylyň awgustynda gol çekilmegi meýilleşdirilen umumy hyzmatdaşlyk şertnamalaryny iýuna goýup, Russiyanyň degnasyna degməgi dowam etdirýär. (Goşmaça maglumat üçin seret: "Ukrainadan soñ gezek bu iki ýurtda" <http://www.odatv4.com/n.php?n=ukraynadan-sıra-sıra-bu-iki-ulkede-2103141200>).

Russiya indi şuny magat bilýärdi:

Siriýada sesini çykarmış bolsa, Ukraina doly elden gidýärdi. Günbatar indi Gürjüstany we Moldowany-da gapyl awlap bilermikä?

Aslynda "New York Times" we Günbataryň beýleki esasy habar beriş serişdeleri "bihaýaçylykly hüjümi bilen "Sowuk urşuň" soñlanmagyndan bəri ilkinji gezek uruş howpuny Yewropanyň jümmüşine" abandyran Russiya däl-de, eýsem ABŞ-nyň we onuň Yewropadaky ýaranlarydygyny gowy bilýärler. Maksat belli – propaganda we dezinformasiýa.

• **GÜNBATARYŇ İŞDÄSINI AÇAN BEÝLEKİ YÜRTLAR**

SSSR-iň dargamasy netijesinde Günbataryň açgöz garnyna şam bolan ýurtlary sanap geçdik.

Oňa şam bolman näçe ýurt galdyka?

Olary-da sanalyň... Belorussiya, Ermenistan, Azerbayjan, Täjigistan, Türkmenistan, Özbegistan, Gazagystan, Gyrgyzstan. Bolany.

Bulara-da Günbatar maslykçy guş deýin tiňkesini dikmän duranok. Ellerinden gelse Ermenistany-da bireýyäm ÝB-ne agza ederdiler.

Günbataryň şular ýaly ýalmawuzlygy aç-açan görnüp durka,

olaryň Russiýany "bihaýa hüjümçi" ýaly görkezmekleri ylalaşar ýaly zat däl.

Eger şeýle bolýan bolsa, şu soraglary berip göreliň...

Russiýa häzire çenli haýsy döwletiň ýeňinden çekip, NAT0-nyň hataryndan çykardy? Ya-da Russiýa şol ýurtlaruň haýsysyna goşun saldy?

Atilla JOŞKUN.

10.04.2014 ý, ODATV.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Publisistika